

STRATEŠKI PLAN 2021-2023.GODINA

KJU“DOM ZA SOCIJALNO ZDRAVSTVENO ZBRINJAVANJE OSOBA SA INVALIDITETOM I DRUGIH OSOBA“

UVOD

Strateški plan, kao integralni set strateških i operativnih ciljeva, odnosno aktivnosti koji su potrebni kako bi se u budućnosti ostvario željeni rezultat, pruža srednjoročni okvir rada kantonalne javne ustanove „Dom za socijalno zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba“, Sarajevo (u daljem tekstu: Ustanova). Integrira se sa procesom budžetiranja putem dokumenta okvirnog budžeta i jednogodišnjeg budžeta. Temelji se na analizi okruženja u kojem Ustanova egzistira i obavlja svoju djelatnost.

Obzirom da je teško sa sigurnošću predvidjeti buduće događaje, te respektujući kontinuirane promjene u okruženja, prilagođavanje strateškog plana novinama u okruženju obavlja se svake godine.

DOSADAŠNJI RAD

KJU „Dom za socijalno zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba“, Sarajevo, je javna ustanova KS otvorenog tipa zasocijalno-zdravstveno zbrinjavanje odraslih osoba sa invaliditetom. Realizira institucionalno zbrinjavanje odraslih osoba sa invaliditetom. Smještaj u Ustanovu se realizira na bazi dobrovoljnosti i ličnom pristanku osobe koja se treba institucionalno zbrinuti, bez obzira na status poslovne sposobnosti korisnika smještaja. U skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i ustanovljenoj sudskoj praksi Ustavnog suda BIH institucionalno zbrinjavanje traje dok postoji dobrovoljni pristanak korisnika smještaja.

Neposredni korisnici usluga institucionalnog zbrinjavanja u Ustanovu su odrasle osobe sa invaliditetom, koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, slabije ekonomske moći, koje nisu obuhvaćene drugim načinima zbrinjavanja od strane bližnjih, osobe bez srodnika ili kojima srodnici nisu u mogućnosti da pruže adekvatnu zaštitu u vlastitom domu.

Ustanova iznajmljuje poslovni objekat za obavljanje svoje djelatnosti. Raspolaže sa jednokrevetnim, dvokrevetnim i višekrevetnim sobama, koje su opremljene prema potrebama i općem stanju smještenih korisnika. Za osobe koje su nepokretne uslijed prisutne bolesti obezbijeden je stacionarni tip zbrinjavanja, prilagođen stepenu i kategoriji onesposobljenosti.

Postupak za prijem korisnika na smještaj podnosi se na osnovu zahtjeva od strane JU Kantonalnog centra za socijalni rad na čijem području osoba ima prebivalište u kojem se navode socioanamnestički podaci potencijalnog korisnika. Usluga se može ostvariti i po osnovu privatnih ugovora i to najviše do 30% smještajnog kapaciteta Doma, a u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Kantona Sarajevo, kao i 3% smještajnog kapaciteta za osobe koje imaju prebivalište na području FBiH.

Svu potrebnu dokumentaciju za smještaj prikuplja i obrađuje socijalna služba i dostavlja Stručnom timu za prijem i otpust korisnika na dalje razmatranje. Stručni tim za prijem i otpust korisnika rješava i donosi odluke/zaključke o prijemu u Dom i otpustu korisnika iz Doma i drugim pitanjima vezanim za ovu problematiku. Pored navedenog, poslovi stručnog socijalnog rada uključuju i sljedeće:

- praćenje korisnika s aspekta zaštite njihovih prava i interesa kao i zaštite cjelokupnog integriteta njihove ličnosti
- upoznavanje sa ličnim, porodičnim i drugim problemima korisnika
- svakodnevni rad sa korisnicima i rad na socijalizaciji ličnosti
- rad na zadovoljavanju potreba za druženjem, samostalnošću i afirmaciji korisnika
- priprema i otprema podataka od strane drugih institucija vezano za status korisnika
- pisanje dopisa službama socijalne zaštite vezano za realizaciju planiranih aktivnosti, te promjene statusa korisnika
- evidencija korisnika koji ostvaruju pravo na mjesečni džeparac i praćenje racionalnog trošenja i deponovanje novčanih sredstava
- kupovina namirnica dva puta mjesečno uz asistenciju korisnika
- praćenje mjesečnog stanja kretanja korisnika i pravovremena dostava podataka računovodstvu
- evidentiranje i praćenjeodsutnosti korisnika
- pribavljanje saglasnosti za samostalne izlaske i učešća u programskim aktivnostima koje organizuje ustanova na godišnjem nivou
- vođenje digitalne baze podataka o korisnicima
- administracija vezano za zdravstvenu zaštitu korisnika
- ažuriranje ličnih obrazaca korisnika
- kontinuirano vođenje evidencije korisnika
- vođenje matične knjige, registra i ličnog kartona shodno uputstvu o vođenju evidencije o korisnicima i pruženim uslugama
- organizovanje društvenih događaja u saradnji sa radno okupacionim terapeutima
- definisanje programa radno okupacione terapije i ostalih programa
- grupiranje korisnika po sklonostima
- pružanje pomoćkorisnicima pri ostvarivanju različitih prava
- poduzimanjeadministrativnih radnji u slučaju smrti korisnika, napuštanja ustanove i premještaja u drugu instituciju

Neposredan stručni rad s korisnicima koji se obavlja svakodnevno radi zadovoljavanja njihovih osnovnih i specifičnih potreba realizira se primjenom metoda individualnog i grupnog rada.

Individualni rad sa korisnicima obuhvata:

- upoznavanje korisnika s novom sredinom i pomoć pri uključivanju u život u kolektivu
- praćenje razdoblja adaptacije
- psihološku podršku i savjetovanje
- pomoć pri zadovoljavanju ličnih potreba

- iniciranje primjene potrebnih oblika zaštite
- stručni rad i saradnja s nadležnim centrima za socijalnu zaštitu
- saradnju s ostalim subjektima
- primjenu različitih metoda podrške u svrhu usmjeravanja i osposobljavanja za rješavanje problema
- savjetodavni rad i podršku korisnicima i članovima porodice
- vođenje evidencije i dokumentacije

Grupni rad sa korisnicima provodi se kroz:

- Terapijske zajednice
- Interakcijske grupe

Rad sa korisnicima stacionarnih odjela provodio se kroz timski rad uposlenika službi socijalnog i zdravstvenog zbrinjavanja.

Posebna pažnja posvećena je aktivnostima koje su usmjerene prema nepokretnim korisnicima kod kojih bi dugotrajno ležanje i pasivizacija mogli dovesti do neželjenih posljedica za njihovu rehabilitaciju i psihičko stanje.

Rad sa korisnicima kod kojih je prepoznata dementnost ili vidan izostanak intelektualno stimulativnog provođenja vremena strukturiran je kroz 20 sesija u cilju redukcije i ublažavanja napretka bolesti obzirom na njen progresivan tok.

Radno okupaciona terapija ima za cilj psihosocijalnu i funkcionalnu rehabilitaciju korisnika, podstiče motivaciju, razvoj vještina učenja i odnosa sa drugima te se na taj način stiču specifične kompetencije i jača samopouzdanje. Planski organizovane i osmišljenje radno-okupacione aktivnosti prilagođene realnim psihofizičkim sposobnostima omogućavaju korisnicima da se osjećaju korisno, da vide rezultate svog rada, da stvaraju pozitivan odnos prema radnoj disciplini te da stiču radne navike. Radno-okupaciona terapija obuhvata sve manuelne, kreativne, rekreativne, edukativne i ostale aktivnosti s ciljem poboljšanja psihofizičkog stanja.

Kulturno-zabavne aktivnosti provode se kroz zajedničko planiranje uposlenika službe socijalnog zbrinjavanja na osnovu godišnjeg plana i programa. U okviru kulturno-zabavnih sadržaja organizuju se proslave državnih i vjerskih praznika, rođendana, izleti, manifestacije, ljetovanja i zimovanja, posjete drugim Domovima iste ili slične djelatnosti, posjete drugih Ustanova Domu, posjete kulturnim dešavanjima u gradu, a sve s ciljem socijalne integracije korisnika u lokalnu sredinu.

Obzirom na značaj vjere i duhovnog osnaživanja našim korisnicima omogućava se prakticanje vjere, obezbjeđen im je prostor za vjerske obrede kao i odlazak u vjerske institucije.

Organizuju se posjete mjesnim grobljima u cilju očuvanja sjećanja na svoje najbliže, odlazak na sahrane i dženaze preminulim korisnicima.

S ciljem osiguravanja prava na život u zajednici kao jednog od temeljnih ljudskih prava, politika deinstitutionalizacije ranjivih skupina nalazi svoje uporište u međunarodnim dokumentima kojima se osiguravaju mehanizmi potrebni za uspješno provođenje politike deinstitutionalizacije: konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i strategija Europa 2020. Deinstitutionalizacija postaje jedno od nezaobilaznih pitanja i pokazatelj ostvarivanja temeljnih ljudskih prava. Kao alternativa institucionalnom modelu u svijetu se razvija model, tzv. „u zajednici utemeljene rehabilitacije“ kojim se unutar zajednice (lokalne sredine) razvijaju uvjeti za rehabilitaciju, ravnopravnost mogućnosti i socijalnu integraciju osoba s invaliditetom. Pod utjecajem navedenih zbivanja javlja se politika deinstitutionalizacije osoba s invaliditetom u kontekstu ostvarivanja prava na život u zajednici. Mnoge razvijene zemlje svijeta započele su aktivno provoditi politiku deinstitutionalizacije uz razvoj adekvatnih službi podrške u zajednici.

Navedene promjene na međunarodnoj sceni utjecale su na domaće zakonodavstvo i oblikovanje zakonodavno-političkog konteksta usmjerenog na promoviranje prava na život u zajednici osoba s invaliditetom kao temeljnog preduvjeta za implementaciju politike deinstitutionalizacije osoba s invaliditetom. U skladu s tim, provođenje procesa deinstitutionalizacije i transformacije obveza je s kojom se suočava BIH, odnosno entiteti, kantoni i lokalne zajednice.

Deinstitutionalizacija obuhvata izmještanje ranjivih skupina iz stacionarnih institucija namijenjenih dugotrajnom boravku, te razvoj kapaciteta u zajednici kako bi se pružile usluge kao što su stanovanje uz podršku, edukacija i zapošljavanje.

U cilju prevencije institucionalizacije, svjesni činjenica, odnosno trendova koje se dešavaju u okruženju, Ustanova je pokrenula projekat otvaranja dnevnog centra za osobe sa invaliditetom sa poludnevnom i dnevnom boravkom.

1.VIZIJA

- razvoj servisa zbrinjavanja odraslih osoba sa invaliditetom u socijalnoj potrebi kojim će se poboljšati kvalitet života i osiguravati zaštita ljudskih prava i sloboda, nediskriminacija kroz socijalnu inkluziju i tranziciju s institucionalne na socijalnu zaštitu u zajednici

2.MISIJA

- preuzimanje brige o sadašnjim i potencijalnim korisnicima kroz efikasno socijalno-zdravstveno zbrinjavanje, aktivnosti prevencije, jačanje porodice i razvoj partnerstva sa ustanovama sličnog tipa radi realizacije projekata u lokalnoj zajednici

3.VRIJEDNOTI I NAČELA DJELOVANJA, OKVIR

Naše djelovanje temelji sa na temeljnim vrijednostima i načelima:

- poštivanje ljudskih prava, potreba i želja svakog pojedinca i podrška osobnom integritetu svake osobe,

- timski rad, profesionalnost, odgovornost i etičnost u radu, interdisciplinarni pristup radu i korisnicima;

OKVIR:

- Konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda
- Konvencija o pravima osoba s invaliditetom,
- Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH,
- Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom,
- Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom KS,
- Politika u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini
- Strategija za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Strategija deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u FBiH
- Standardna pravila za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom,

4.SWOT ANALIZA

SNAGE:

- znanje i iskustvo u radu,
- prepoznati smo u zajednici po uslugama institucionalnog zbrinjavanja,
- široka mreža partnera u lokalnoj zajednici i šire,
- raspoloživ postojeći tim zaposlenika i opreme za rad

SLABOSTI:

- nedostatak vlastitog objekta za obavljanje poslovne djelatnosti institucionalnog zbrinjavanja,
- nedostatak sredstava za širenje i razvoj aktivnosti (dislocirane jedinice, razvoj tima i sl),

PRILIKE:

- mogućnost pokretanja vaninstitucionalnog zbrinjavanja korisnika i implementacija već stečenih znanja postojećeg tima po tom osnovu,
- dodatno povezivanje i veći angažman u radu sa porodicama, skrbnicima, odnosno starateljima osoba sa invaliditetom,

PRIJETNJE:

- visoki administrativni zahtjevi vezani uz nacionalne i EU projekte,
- nedovoljan broj zaposlenika u Ustanovi za podršku razvoju vaninstitucionalnog zbrinjavanja;

5.SUDIONICI I IZVORI FINANSIRANJA

Neposredni korisnici: odrasle osobe sa invaliditetom, koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, slabije ekonomske moći, koje nisu obuhvaćene drugim načinima zbrinjavanja od strane bližnjih, osobe bez srodnika ili kojima srodnici nisu u mogućnosti da pruže adekvatnu zaštitu u vlastitom domu;

SURADNICI:

- Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BIH,
- Federalno ministarstvo rada i socijalne politike,
- Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, izbjeglice i raseljena lica KS,
- Ministarstvo zdravstva KS,
- Općina Centar – Sarajevo,
- srodne ustanove socijalne zaštite, druge vladine i nevladine organizacije/institucije, koje se bave problemima osoba sa invaliditetom, osobama sa posebnim potrebama, u zemlji, regionu i šire,
- akademska zajednica,
- vjerske zajednice;

IZVORI FINANSIRANJA:

- budžet Kantona Sarajevo,
- donacije i drugi izvori, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

6.STRATEŠKI CILJEVI:

1. pružanje usluga institucionalnog zbrinjavanja odraslim osobama sa invaliditetom, koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, slabije ekonomske moći, koje nisu obuhvaćene drugim načinima zbrinjavanja od strane bližnjih, osobe bez srodnika ili kojima srodnici nisu u mogućnosti da pruže adekvatnu zaštitu u vlastitom domu;
2. stvoriti pretpostavke za promjenu omjera institucijske i izvaninstitucijske skrbipokretanjem rada s korisnicima usluga dnevnog centra i razvojem programa/plana transformacije i deinstitucionalizacije;
3. razvijati izvaninstitucijske oblike smještaja i izvaninstitucijske usluge razmjerno smanjenju ukupnog broja korisnika na smještaju za sve korisničke skupine pilotiranjem projekta stanovanja uz podršku;
4. svojom djelatnošću pružati doprinos promoviranju ljudskih prava i potreba osoba sa invaliditetom;

SPECIFIČNI CILJEVI I AKTIVNOSTI

1. *Strateški cilj 1: pružanje usluga institucionalnog zbrinjavanja odraslim osobama sa invaliditetom, koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili*

osjetilna oštećenja, slabije ekonomske moći, koje nisu obuhvaćene drugim načinima zbrinjavanja od strane bližnjih, osobe bez srodnika ili kojima srodnici nisu u mogućnosti da pruže adekvatnu zaštitu u vlastitom domu;

Specifični ciljevi:

- Efikasno zdravstveno zbrinjavanje temeljeno na potrebama korisnika i usmjereno na održavanju zdravlja korisnika i preveniranju problema u ponašanju,
  - Efikasno socijalno zbrinjavanje metodama individualnog i grupnog rada i educiranje, odnosno osposobljavanje za samostalan život
2. *Strateški cilj:* stvoriti pretpostavke za promjenu omjera institucijske i izvaninstitucijske skrbi pokretanjem rada s korisnicima usluga dnevnog centra i razvojem programa/plana transformacije i deinstitutionalizacije;

Specifični ciljevi:

- obezbijediti tim zaposlenika koji će raditi u dnevnom centru,
  - okončati aktivnosti obezbjeđenja resursa i pretpostavki za rad s korisnicima dnevnog centra za osobe sa invaliditetom,
  - razviti provodiv program/plan transformacije i deinstitutionalizacije Ustanove,
3. *Strateški cilj:* razvijati izvaninstitucijske oblike smještaja i izvaninstitucijske usluge razmjerno smanjenju ukupnog broja korisnika na smještaju za sve korisničke skupine pilotiranjem projekta stanovanja uz podršku u dislociranom objektu;

Specifični ciljevi:

- Razvoj provodivog pilot projekat stanovanja uz podršku u dislociranom objektu,
  - Efikasna implementacija projekta,
  - Praćenje, evaluacija rezultata projekta
4. *Strateški cilj:* pružati doprinos promoviranju ljudskih prava i potreba osoba sa invaliditetom;

Specifični ciljevi:

- Prevencija institucionalizacije osposobljavanjem i edukacijom korisnika za samostalan život u zajednici,
- Doprinos osiguravanju prava na život u zajednici kao jednog od temeljnih ljudskih prava osoba sa invaliditetom, efikasna podrška skrbnicima i lokalnoj zajednici u promoviranju i ostvarivanju istih;

7. MONITORING I EVALUACIJA

Analzom ostvarenja godišnjih planova, planiranih aktivnosti, odnosno projekata i programa pratit će se provođenje strateškog plana Ustanove. Mjesečni monitoring će se obavljati putem redovnih sastanaka tima. Radni timovi će izvještavati Direktora Ustanove o poduzetim, odnosno realizovanim aktivnostima, postignutim rezultatima, eventualnim problemima, te planovima. Evaluacija će se obavljati na temelju uvida u provođenje planova i putem izvještaja timova, najmanje jedanput godišnje.

Strateški plan će se smatrati ostvarenim ukoliko je ispunjena većina strateških ciljeva.

Sarajevo, 15.03.2021.

Broj: 28-383/21

V.D. PREDSEDNIK UPRAVNOG OBORA

Edin Tiro, mr.el.teh